

Orientacions didàctiques

■ En aquest tema treballarem els paisatges naturals i els paisatges humanitzats i analitzarem quins elements els configuren. Els alumnes hauran de:

- Descriure la imatge i identificar els elements naturals i els elements humans que hi apareixen.
- Respondre unes preguntes sobre la poesia *L'arbre vell*.

Solucions de les activitats

1. Activitat personal. A tall d'exemple, podem descriure la fotografia de la manera següent:

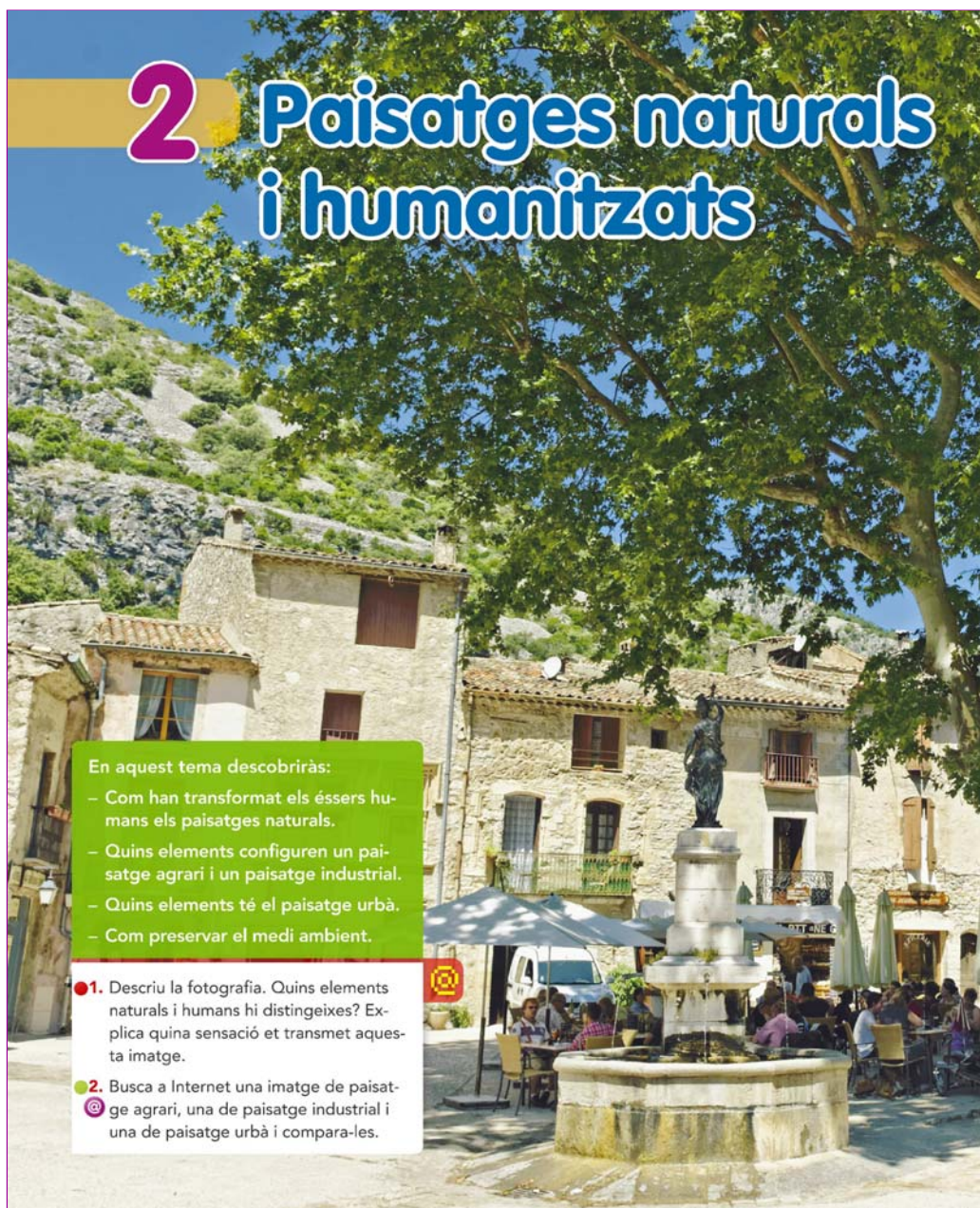
La imatge correspon a la plaça d'una localitat rural. Les cases que envolten la plaça són de poca alçària i tenen les parets de pedra. A primer terme, just al mig de la plaça, veiem una font gran de forma circular d'on ragen diversos brolls d'aigua i que té una escultura de bronze que representa una noia al capdamunt. Al seu costat hi ha un arbre de dimensions gegantines. Es tracta d'un plàtan immens, de tronc gruixut i recargolat i branques altes i frondoses. Al peu de l'arbre, vorejant el tronc, hi ha uns bancs de pedra posats en cercle.

Darrere les cases, a tocar les parets, s'alça un turó rocós de forta pendent.

Les cases, la font i els bancs, formen part del paisatge humanitzat perquè són conseqüència de la transformació del medi natural pels humans. L'arbre i el turó, en canvi, són elements naturals.

Resposta personal.

2. Activitat personal.
3. L'arbre vell es troba a la plaça de la ciutat.
4. L'arbre està trist perquè és el darrer arbre que queda. En el passat no estava trist perquè no estava sol. Hi havia molts arbres més.
5. El poeta compara els edificis alts de la ciutat amb els voltors que són aus de rapinya. L'autor

	DIMENSIO	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	INDICADORS
ÀMBIT CONEIXEMENT DEL MEDI	Món actual	1. Plantejar-se... 2. Interpretar... 3. Interpretar... 4. Analitzar...	Consulteu la Gradació

COMPETÈNCIA	INDICADORS	TASQUES I ACTIVITATS
COMPETÈNCIA DIGITAL	Utilitzar les Tecnologies de la Informació per aprendre.	Buscar a Internet imatges de paisatge agrari, industrial i urbà i comparar-les. Act. 2
COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA	Construir un discurs ben estructurat, coherent i cohesionat. Llegir i entendre un text i analitzar-ne el contingut.	Descriure una imatge amb elements naturals i humans. Act. 1 Llegir i entendre la lectura, i respondre les preguntes que hi fan referència. Act. 5
AUTONOMIA I INICIATIVA PERSONAL	Reflexionar i exposar raonadament sensacions, gustos i preferències personals.	Explicar la sensació que transmet la imatge de la plaça del poble. Act. 1
CULTURAL I ARTÍSTICA	Aplicar criteris de creativitat i imaginació en l'elaboració de dibuixos i manualitats.	Fer un dibuix relacionat amb la lectura del poema. Act. 7

L'arbre vell

En la ciutat hi ha una plaça
i en la plaça un arbre vell.
En l'arbre hi ha la tristesa
de saber que és el darrer.

Abans n'hi havia molts d'altres,
ara tan sols queda ell
com un record que s'apaga
entre el ferro i el ciment.

Diuen que volen tallar-lo,
que molesta, que el seu verd
trenca l'estètica pura
dels edificis que té
voltant-lo, voltors altíssims
a punt de menjar-se el cel.
Que al lloc que ocupa podrien
aparcari vint cotxes més.
Que és la casa on s'arreceren
centenars de bruts ocells
que ningú recordaria
si no fos perquè viu ell...

Marc GRANELL: L'arbre vell (fragment), 1993.

Llegeix i comprèn

3. On es troba l'arbre vell?

4. Per què està trist? En el passat no ho estava? Imagina't com devia ser la plaça en una època anterior.

5. Amb quin animal compara el poeta els edificis alts de la ciutat? Explica què vol dir l'expressió "menjar-se el cel".

6. Per què volen tallar l'arbre vell? El poeta dona tres raons: quines són? Tu hi estàs d'acord?

Expressa't amb un dibuix

7. Fes un dibuix del poema.

utilitza l'expressió "menjar-se el cel" per destacar que els edificis tenen tanta alçària que tapen el cel i el fan desaparèixer, com si es tractés d'aus de rapinya.

6. Les tres raons per les que volen tallar l'arbre són: Perquè el seu verd trenca l'estètica dels edificis, perquè al lloc que ocupa hi podrien aparcar 20 cotxes, perquè és la casa on s'arreceren els ocells.

Resposta personal.

7. Activitat personal.

Activitats de reforç

1. Els alumnes observaran la fotografia i respondran les preguntes següents:

- a) Quines diferències hi ha entre un paisatge natural i un paisatge humanitzat?
- b) Busca quatre elements naturals i quatre elements humanitzats a la imatge.

Solució. Activitat personal.

Activitats d'ampliació

1. Els alumnes hauran de buscar diferents tipus de paisatges, identificar-los amb els seus noms i característiques, retallar-los i enganxar-los a una cartolina. Finalment el treball s'exposarà a classe.

Solució. Activitat personal.

NAVEGUEM PER TICHING

■ <http://www.tiching.com/83540> – Mirarem aquest vídeo d'imatges de l'Empordanet vistes des de dalt d'un globus que ens servirà per observar com poden transformar les persones els paisatges naturals. Després de veure'l podem preguntar a l'alumnat:

- De quin tipus de paisatge es tracta? Es tracta d'un paisatge natural? Quins canvis hi veieu? Quins elements humans s'hi distingeixen?
- Us agrada? Quina sensació us transmeten les imatges?

LLIBRE DIGITAL

- **Activitats autocorrectives** que l'alumnat podrà resoldre individualment i comprovar si les solucions són correctes.
- **Activitats obertes** que l'alumnat podrà solucionar i el professor o professora corregirà posteriorment.

Eduquem en valors

■ Conservar el paisatge net és un deure i obligació, tant si es tracta d'un espai natural, com d'un espai humanitzat, per tal de poder gaudir-ne.

Iniciarem una xerrada amb els alumnes a partir de la pregunta següent:

- Què et sembla que passaria si tots els habitants d'una ciutat llencéssim un paper, un envàs o un xiclet a terra
- Quines accions podem fer per preservar els mitjans naturals i els mitjans humanitzats?

Orientacions didàctiques

■ En aquest apartat definirem què és un paisatge natural i quins són els diferents elements que el constitueixen.

■ A través de les il·lustracions, observarem com els homes transformen un paisatge natural, i el converteixen en un paisatge humanitzat.

Solucions de les activitats

1. Al dibuix del paisatge natural veiem els elements naturals següents:

1. Relleu. A la il·lustració apareixen muntanyes i planes. Es tracta d'una vall entre muntanyes per la qual transcorre un riu.

2. Aigua. Apareix en forma de neu al cim de les muntanyes i al riu, que s'eixampla formant una mena de llac.

3. Vegetació. A ambdós costats del riu, composta per boscos de pins i boscos d'avets. A les zones planes apareixen el que podrien ser roures, salzes i diferents tipus d'arbusts.

4. Fauna. Hi ha óssos, cavalls, senglars i porcells de senglar, cérvols, cabres salvatges, guineus, ànecs, un conill, un esquirol i un rapinyaire.

2. És un lloc on plou sovint. L'aigua, fa que sigui una zona rica i abundant en aliment, tant en vegetació com en fauna.

3. A la il·lustració següent veiem el mateix espai però intensament humanitzat.

1. A les muntanyes. S'han instal·lat, un parc eòlic, format per molins de vent i una estació d'esquí. També hi podem veure torres elèctriques distribuïdes en els vessants de les muntanyes.

2. Al riu, s'ha creat un llac artificial, per realitzar activitats esportives i d'oci com el windsurf. Una carretera envolta el llac i travessa la muntanya mitjançant un túnel.

3. Al pla. Trobem espais destinats al bestiar. Zones de conreu i també hi veiem una construcció que podria ser una fàbrica.

1 Descobreixo...

Del paisatge natural al paisatge humanitzat

Els paisatges naturals són aquells que no han estat modificats per l'activitat dels éssers humans. I, al contrari, anomenem paisatges humanitzats els que han estat transformats per l'acció humana.

Actualment hi ha pocs paisatges totalment naturals; la majoria estan protegits per poder-los preservar. Mira els dibuixos i descobriràs de quina manera modifica el paisatge l'ésser humà.

Als paisatges naturals hi podem distingir aquests elements:

- El **relleu**, que comprèn muntanyes, valls, planes, depressions, etc.
- L'**aigua**, que trobem en rius, llacs i mars.
- La **vegetació**, que comprèn els arbres i les plantes.
- La **fauna**, que integra els animals salvatges que viuen en un lloc determinat.

La vegetació i la fauna depenen bàsicament del tipus de clima que predomina a cada lloc.

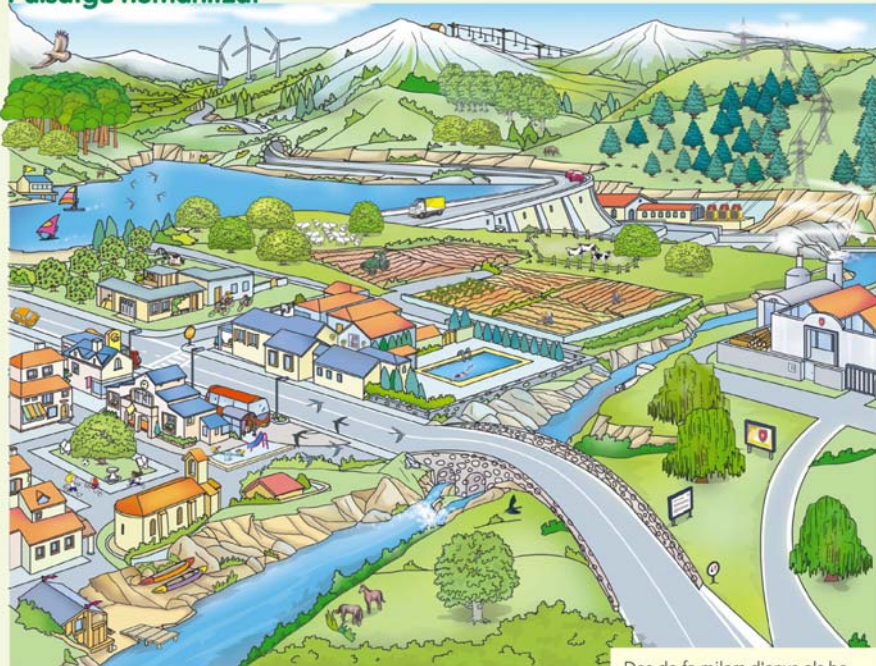
Paisatge natural

22 Tema 2

	DIMENSIO	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	INDICADORS
ÀMBIT CONEIXEMENT DEL MEDI	Món actual	1. Plantejar-se... 2. Interpretar... 3. Interpretar... 4. Analitzar...	<i>Consulteu la Gradació</i>
COMPETÈNCIA	INDICADORS	TASQUES I ACTIVITATS	
COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA	Utilitzar correctament el vocabulari específic de l'àrea. Construir un discurs ben estructurat, coherent i cohesionat.	Reconèixer els elements naturals del paisatge natural. Act. 1 Respondre preguntes sobre dos paisatges. Act. 1 a 5	
TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ I COMPETÈNCIA DIGITAL	Extreure informació de les imatges	Observar les imatges de tots dos paisatges i descobrir-hi les diferències i els efectes de l'home. Act. 3	
APRENDRE A APRENDRE	Establir equivalències, paral·lelismes o altres tipus de relacions entre elements.	Caracteritzar tots dos paisatges a partir de la comparació. Act. 3	
AUTONOMIA I INICIATIVA PERSONAL	Exercitar la reflexió personal sobre un tema per elaborar-ne una opinió raonada.	Justificar la quantitat de pluja en un paisatge determinat. Act. 2 Reconèixer les necessitats humanes que provoquen canvis en el paisatge. Act. 4	

Paisatge humanitzat

Des de fa milers d'anys els homes i les dones **han modificat** el paisatge per poder satisfer les necessitats vitals.

Així, per protegir-se de la intempèrie han construït **habitatges**; per alimentar-se han talat boscos i han conreat **campes**; per transformar els productes naturals han creat **indústries** i per traslladar-se han aixecat **ponts** i han construït camins.

Aquesta activitat humana sovint també ha alterat el medi ambient i ha contaminat l'aigua i la terra amb residus i l'aire amb gasos i fum.

1. Descriu els elements naturals (relleu, aigua, vegetació i fauna) que veus al dibuix del paisatge natural.
2. Creus que a la zona on es troba aquest paisatge hi plou abundantment? Raona la resposta.
3. Compara el dibuix del paisatge humanitzat amb el del paisatge natural i digues el nom de tots els elements derivats de l'actuació de l'ésser humà que hi veus.
4. A quines necessitats humanes respon cada un dels canvis que hi has identificat?
5. Quins elements del paisatge natural han estat més modificats com a resultat de l'activitat humana?

Tema 2 23

El més destacable és el poble, travessat per una carretera que creua el riu, mitjançant un pont. També s'hi observen, habitatges, un parc infantil, una piscina, una parada d'autobús, etc.

4. Els canvis realitzats a la zona de muntanya estan en relació amb activitats econòmiques, com la creació d'energia (parc eòlic) i activitats turístiques (estació d'esquí).

A l'entorn del riu, s'ha creat el llac artificial per realitzar activitats d'oci i esport. També carreteres com a mitjà de transport.

Al pla, hi podem trobar els camps de conreu creats per alimentar-se, els habitatges per protegir-se de la intempèrie, les carreteres i ponts, per desplaçar-se.

5. Les alteracions més grans que ha experimentat el paisatge són:
 - S'ha modificat el curs del riu per crear el llac artificial o presa.
 - S'han talat els arbres per construir el poble i establir els camps de conreu.

Activitats de reforç

1. Els alumnes han d'observar la primera il·lustració i contestar les preguntes següents:

- a) Què és un paisatge natural?
- b) Com creus que intervenen l'aigua i el vent en la formació d'un paisatge natural?
- c) De quines coses depenen la vegetació i la fauna en un paisatge natural?
- d) Quin element dels que formen el paisatge natural et sembla més important? Per què?

Solució. Resposta personal.

NAVEGUEM PER TICHING

- <http://www.tiching.com/83542> – Veurem aquest vídeo que conté imatges de la Costa Brava que ens servirà per observar un altre exemple de com poden transformar les persones els paisatges naturals. Després de veure'l podem preguntar a l'alumnat:
 - De quin tipus de paisatge es tracta? Es tracta d'un paisatge natural? Quins elements del paisatge natural hi veieu?
 - Quins canvis hi han fet les persones? Quins elements humans s'hi distingeixen? Quina sensació us transmeten les imatges?

LLIBRE DIGITAL

- **Activitats autocorrectives** que l'alumnat podrà resoldre individualment i comprovar si les solucions són correctes.
- **Activitats obertes** que l'alumnat podrà solucionar i el professor o professora corregirà posteriorment.

ANOTACIONS

Orientacions didàctiques

■ En l'apartat caracteritzarem els paisatges agraris, identificant, a través d'un dibuix, els elements que els componen.

Solucions de les activitats

1. Al nostre país el medi agrícola està poc poblat perquè hi ha poques persones que es dediquen a treballar en les activitats agrícoles i ramaderes.

Això és degut al fet que el treball del camp està molt mecanitzat i no es necessiten moltes persones per treballar en una explotació agrícola.

2. Els elements del paisatge agrari que apareixen en aquest dibuix són:

1. Poble. On viuen les persones que viuen del treball del camp.

2. Camps de conreu que són de secà.

3. Bosc, al costat dels conreus de secà.

4. Hivernacle. S'hi conreen principalment hortalisses.

5. Vaques pasturant a un prat.

6. Estable per als cavalls. Lloc cobert per arrecerar els animals.

7. Granja de vaques.

8. Cavall.

9. Safareig. Per al reg i donar de beure els animals.

10. Tractor. S'utilitza per realitzar el treball agrícola.

11. Ramat d'ovelles.

12. Camps de conreu de regadiu.

13. Arbres fruiters.

3. Al dibuix podem observar que part del bestiar es troba estabulat, és a dir, que es cria i alimenta en l'interior de la granja.

D'altra banda, també hi ha vaques pasturant a un prat i un ramat d'ovelles és conduït per un pastor.

2 Els paisatges agraris

Els paisatges agraris són aquells que han estat modificats per l'ésser humà per poder-se alimentar conreant la terra i criant bestiar.

1 Elements del paisatge agrari

Els elements principals que configuren el paisatge agrari són:

- Els **camp**s on es conreen les plantes per alimentar les persones i el bestiar.
- Els **prats** per alimentar els animals.
- Les **granges** on es fa la cria del bestiar.
- Els **pobles** i les cases de pagès on viuen les persones que es dediquen a les feines agràries.
- Els **camins** que permeten accedir als camps i les **carreteres** o les **línies ferroviàries** que comuniquen els diversos pobles.

2 Una manera de viure que canvia

Actualment al nostre país hi ha **poques persones** que es dediquen a les activitats agrícoles i ramaderes. Aquest fet ha estat provocat perquè la feina del camp està molt **mecanitzada** i no es necessita gaire gent per fer-se càrrec d'una explotació agrícola.

Passa una cosa semblant amb les granges on es crien animals, perquè una maquinària molt complexa s'encarrega de distribuir l'aliment i de fer altres feines com ara munyir els animals, per exemple.

Com a conseqüència d'això hi ha molts pobles que han perdut habitants i estan poc poblats perquè els joves n'**emigren** per trobar feina a les ciutats.

Per donar vida al medi rural a molts pobles s'han creat cases rurals per acollir el turisme i mostrar com és la vida al camp.

1. Per què al nostre país el medi agrari està poc poblat?

24 Tema 2

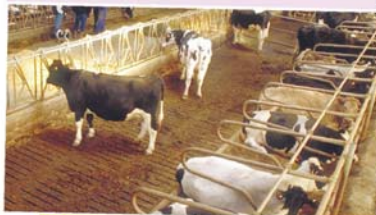
La mecanització

L'ús de màquines per fer les tasques del camp i la introducció de tècniques modernes per conrear han permès augmentar la producció i reduir els preus de venda dels productes agraris.

L'estabulació del bestiar

Generalment el bestiar el crien i l'alimenten en granges i té ben poc contacte amb el camp.

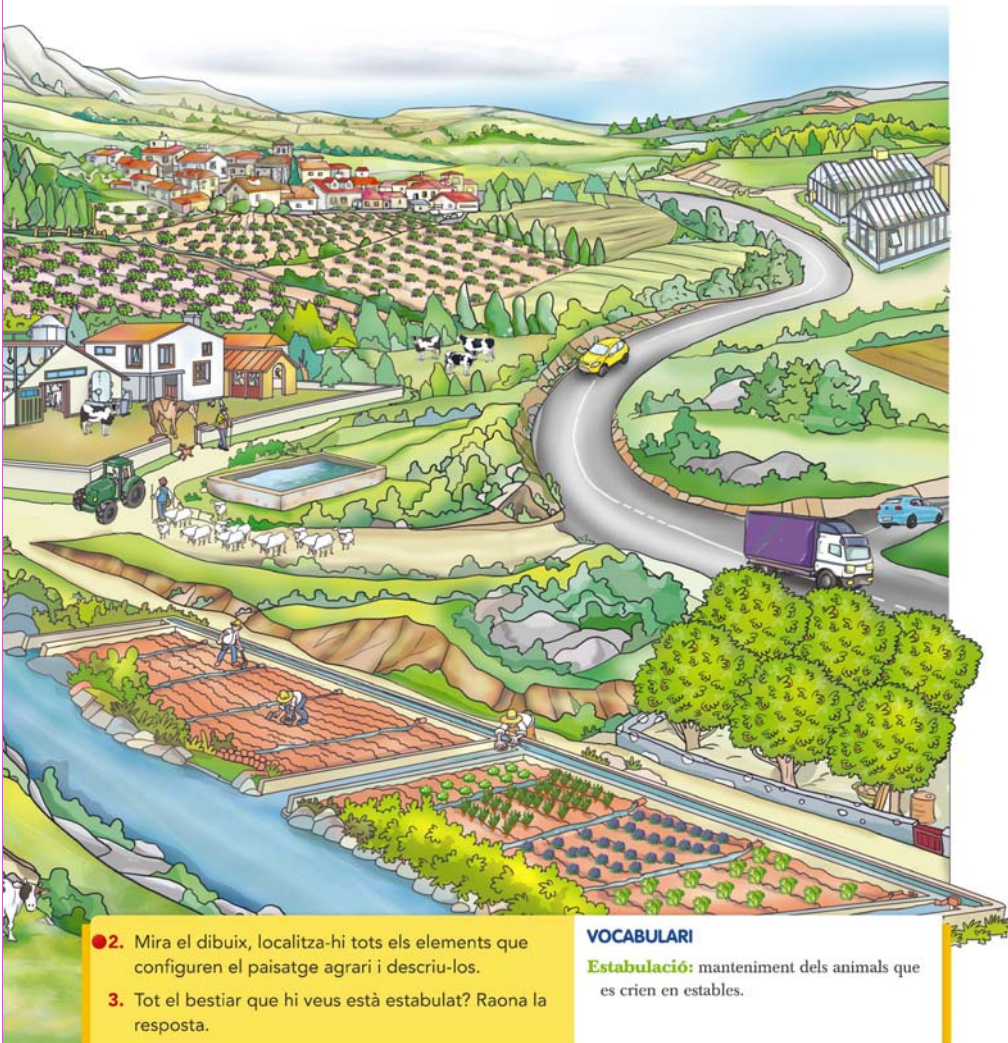
El turisme rural

El turisme en granges o cases de pagès proporciona als que el practiquen un contacte directe amb les activitats agràries i ramaderes tradicionals.

	DIMENSIÓ	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	INDICADORS
ÀMBIT CONEIXEMENT DEL MEDI	Món actual	1. Plantejar-se... 2. Interpretar... 3. Interpretar... 4. Analitzar...	Consulteu la Gradació

COMPETÈNCIA	INDICADORS	TASQUES I ACTIVITATS
COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA	Comprendre el contingut del text i identificar-ne els elements clau. Construir un discurs ben estructurat, coherent i cohesionat.	Llegir, comprendre i reflexionar sobre perquè el medi agrari és poc poblat al nostre país. Act. 1 Justificar amb coherència i cohesió respostes a preguntes. Act. 1 i 3 Descriure un paisatge. Act. 2
TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ I COMPETÈNCIA DIGITAL	Interpretar la informació continguda en gràfics, taules, mapes conceptuals, etc.	Observar i descriure el dibuix, i identificar-hi els elements propis del paisatge. Act. 2
AUTONOMIA I INICIATIVA PERSONAL	Exercitar la reflexió personal sobre un tema per elaborar-ne una opinió raonada.	Justificar el poc poblament del medi agrari. Act. 1 Justificar l'estabulament del bestiar en una imatge. Act. 3

Tema 2 25

NAVEGUEM PER TICHING

- <http://www.tiching.com/724056> – Aquesta pàgina conté una aplicació lúdica que ofereix als alumnes la possibilitat d'acolorir virtualment diferents paisatges agrícoles.

Els alumnes podran escollir entre diversos dibuixos que representen paisatges agrícoles i acolorir-los al seu gust. L'activitat ens permetrà dir el nom i repassar els diferents elements que formen un paisatge agrícola.

LLIBRE DIGITAL

- **Activitats autocorrectives** que l'alumnat podrà resoldre individualment i comprovar si les solucions són correctes.
- **Activitats obertes** que l'alumnat podrà solucionar i el professor o professora corregirà posteriorment.

Activitats de reforç

1. Contesta les preguntes següents:

- Quina activitat econòmica ha transformat el dibuix del paisatge?
- Quins són els elements que pertanyen al paisatge natural?
- Per què l'ésser humà ha transformat el paisatge natural?
- En què consisteix la mecanització del treball agrícola?
- Quina altra activitat pot donar vida al medi rural? En què consisteix?

Solucions

- L'activitat econòmica que ha transformat el paisatge en aquest dibuix és l'agricultura.
- Els elements propis que pertanyen al paisatge natural original són: el bosc i el riu.
- Resposta personal. L'ésser humà ha transformat el paisatge natural per poder viure-hi amb més comoditat.

Per exemple: ha talat boscos per fer camps de conreu per obtenir aliments o per alimentar el bestiar.

- La mecanització agrícola consisteix en la utilització de màquines i tècniques modernes en les tasques del camp.

L'objectiu és augmentar la producció i reduir els preus de venda dels productes agraris.

- Una altra activitat que pot donar vida al medi rural és el turisme.

Aquest turisme rural, proporciona als visitants, que s'estableixen en cases de poble, masos, granges, etc., la possibilitat de veure com és la vida al camp.

Activitats d'ampliació

1. Recorda si has fet turisme rural amb la teva família:

- On vas anar? Quin tipus d'activitats s'hi podien fer?

Solució. Resposta personal.

Orientacions didàctiques

■ A l'apartat "Aprentent de geògraf", aprendrem a realitzar un croquis o dibuix en forma d'esquema d'un paisatge a partir d'una fotografia.

Solucions de les activitats

De la fotografia al croquis

1. Després d'observar la fotografia, intentarem memoritzar i recordar els diferents plans que hi ha a la imatge: primer pla, segon pla, tercer pla i finalment quart pla.

2. Activitat personal. A manera d'exemple.

En primer pla, hi ha situats els camps en color marró.

En segon pla, hi ha una franja gris que es correspon amb el poble.

En tercer pla, en color verd fosc, hi ha el vessant de la vall o vessant de la muntanya.

En quart pla, al fons de la imatge en un to verd clar hi ha una muntanya.

3. No s'obté la mateixa informació mirant la fotografia que el croquis.

Un croquis és un disseny bàsic que manca de detalls. Per aquesta raó destaca els elements fonamentals i importants de la imatge. Així doncs, ens dóna una idea general sobre el paisatge.

Una fotografia mostra amb exactitud i precisió tots els detalls del paisatge. Això ens permet examinar amb detall un element concret que ens interressi estudiar.

Elabora el teu croquis

4. Els alumnes poden respondre:

– A la fotografia veiem un paisatge humanitzat.

Diem que és un paisatge humanitzat perquè l'ésser humà ha transformat el medi natural.

Observem camps de conreu, un poble, etc.

– És un paisatge agrari.

Aprentent de geògraf@

Elaborar el croquis d'un paisatge

Un croquis és el dibuix d'un objecte, d'un lloc o d'un paisatge fet d'una manera esquemàtica per destacar-ne els elements i les parts que el formen.

El croquis situa ordenadament els elements que conté, però sense tenir-ne en compte ni la grandària ni la situació exacta.

Vols aprendre a fer un croquis d'un paisatge a partir d'una fotografia? Prepara paper de calcar i llapis de colors.

1 De la fotografia al croquis

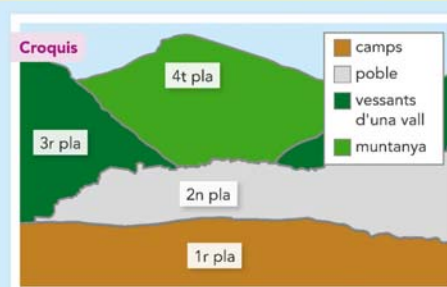

Fixa't que al paisatge de la fotografia hi pots veure camps de conreu, un poble, els vessants d'una vall, una muntanya i el cel.

Per ordenar tots aquests elements en l'espai hem assenyalat quatre plans de profunditat que es veuen a la imatge.

Aquests plans s'utilitzen per fer-ne el croquis. Cada un es pinta amb un color diferent i a la llegenda s'hi explica què representa.

1. Mira atentament la fotografia i intenta memoritzar tots els elements que hi ha al paisatge.
2. Tapa la fotografia amb la mà i, mirant només el croquis, fes una descripció oral del paisatge.
3. Pots obtenir la mateixa informació del paisatge mirant la fotografia o el croquis? Argumenta quins avantatges presenta la fotografia i quins ofereix el croquis.

26 Tema 2

	DIMENSIO	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	INDICADORS
ÀMBIT CONEIXEMENT DEL MEDI	Món actual	1. Plantejar-se... 3. Interpretar... 4. Analitzar...	Consulteu la Gradació

COMPETÈNCIA	INDICADORS	TASQUES I ACTIVITATS
APRENDRE A APRENDRE	Seguir unes instruccions o pautes per dur a terme un projecte.	Crear un croquis a partir d'unes instruccions. Act. 5
COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA	Expressar-se oralment de manera clara, fluïda i precisa	Descriure oralment el paisatge a partir del croquis. Act. 2
TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ I COMPETÈNCIA DIGITAL	Interpretar i utilitzar diversos tipus de codis i llenguatges.	Reconèixer els diversos elements d'un paisatge representats en un croquis. Act. 3 Elaborar un croquis a partir d'una imatge d'un paisatge. Act. 5
CULTURAL I ARTÍSTICA	Aplicar criteris de creativitat en l'elaboració de dibuixos.	Dibuixar el croquis del paisatge de la fotografia. Act. 5
AUTONOMIA I INICIATIVA PERSONAL	Reflexionar sobre un tema per elaborar-ne una opinió raonada.	Justificar la resposta a preguntes després d'una reflexió. Act. 3 i 4

Bosc 2 Elabora el teu croquis

4. Observa la fotografia d'aquest paisatge i contesta les preguntes:

- És un paisatge natural o humanitzat? Raona la resposta.
- Creus que és un paisatge agrari? Descriu quines activitats humanes hi pots veure.
- Explica quin element del paisatge conté cada un dels cinc plans que hi ha senyalats a la fotografia.

5. Dibuixa un croquis d'aquest paisatge. Per fer-lo has de seguir aquests passos:

- Posa un paper de calcar sobre la fotografia.
- Delimita els diversos plans del paisatge que hi ha senyalats amb una línia.
- Pinta cada pla d'un color diferent.
- En un racó del dibuix posa-hi la llegenda per escriure-hi l'explicació de què significa cada color.
- Posa un títol al croquis que has dibuixat.

Tema 2 27

L'activitat humana més visible en el paisatge és l'agricultura. Hi apreciem una extensa zona de conreus que envolten el poble.

– Els cinc plans de la fotografia i els elements que contenen, són els següents:

1. Primer pla. Camps que estan conreats.
2. Segon pla. Camps que estan conreats.
3. Tercer pla. Poble.
4. Quart pla. Camps que estan conreats.
5. Cinquè pla. Bosc.

5. Activitat personal.

Activitats de reforç

1. Observa la imatge d'aquesta pàgina i contesta la pregunta.

a) *Quin element de la imatge no ha estat transformat per l'acció de l'ésser humà? A quin tipus de paisatge pertany?*

Solució.

a) El bosc, a la muntanya, és la zona on l'ésser humà no ha intervingut, es tracta doncs d'un paisatge natural, compost per l'aigua, el relleu, la vegetació i la fauna.

Activitats d'ampliació

1. Preguntarem als alumnes en quin tipus de paisatge viuen; natural, urbà, industrial o agrari i els demanarem que ens expliquin com ho dedueixen.

Faran una fotografia del paisatge i a continuació elaboraran el seu propi croquis.

NAVEGUEM PER TICHING

- <http://www.tiching.com/728832> – Podem utilitzar aquesta imatge perquè l'alumne pugui continuar practicant l'elaboració del croquis d'un paisatge a partir d'una fotografia.

És una fotografia d'un paisatge de muntanya on l'alumne pot identificar diferents plans amb diversos elements.

LLIBRE DIGITAL

- *Activitats autocorrectives* que l'alumnat podrà resoldre individualment i comprovar si les solucions són correctes.
- *Activitats obertes* que l'alumnat podrà solucionar i el professor o professora corregirà posteriorment.

ANOTACIONS

Orientacions didàctiques

■ En aquest apartat identificarem els elements que componen un paisatge industrial.

També analitzarem la localització dels polígons industrials.

Solucions de les activitats

1. Els elements del paisatge industrial són els següents:

- Fàbriques.
- Vies de comunicació, com ara carreteres, autopistes, xarxa ferroviària, etc.
- Conduccions.
- Espais de serveis.

Els espais de serveis comprenen les oficines de les indústries i negocis, així com els centres comercials que inclouen diversos establiments de venda a la menuda.

2. Les causes per les quals la indústria s'ha traslladat des de l'interior de les ciutats a la perifèria són diverses:

- L'elevat preu del sòl a l'interior de les ciutats.
- La facilitat de les comunicacions i els transports actuals, que arriben als polígons Industrials.

3. Els alumnes poden respondre:

- Els polígons industrials acostumen a situar-se als afores de les ciutats.
- S'hi desenvolupen activitats industrials de molt diversa índole com ara fàbriques, magatzems, tallers, etc.

Les vies de comunicació que observem al dibuix són: les carreteres, el tren, i també s'hi veu un moll en el qual atraquen els vaixells.

Les vies de comunicació són importants perquè són fonamentals per transportar les primeres matèries a les fàbriques i distribuir els productes elaborats.

- En primer pla, a l'esquerra, veiem, al costat del moll, un edifici en què arriba el peix fresc, podria

3 Els paisatges industrials

L'activitat de les fàbriques, el transport de les mercaderies i la seva distribució i venda han configurat els paisatges industrials.

1 Elements del paisatge industrial

Per dur a terme les activitats industrials es necessiten aquests elements:

- **Fàbriques**, on s'elaboren els productes.
Al seu entorn s'hi construeixen grans naus per emmagatzemar-hi mercaderies i organitzar-ne la distribució entre els comerciants.
- **Vies de comunicació** (carreteres, autopistes, xarxa ferroviària...) necessàries per transportar les primeres matèries a les fàbriques i distribuir els productes elaborats.
- **Conduccions** de petroli, gas i electricitat, que transporten l'energia fins a les fàbriques per fer funcionar les màquines.
- **Espais de serveis**, que inclouen les oficines de les indústries i dels negocis, i també els centres comercials, on hi ha diversos establiments de venda al detall.

1. Quins són els elements del paisatge industrial? Què engloben els espais de serveis?

2 El canvi de localització industrial

Antigament les fàbriques estaven ubicades dins de les ciutats. Però el preu elevat del sòl i les facilitats de comunicació i transport actuals han fet que la indústria es desplacés cap a la perifèria.

D'aquesta manera els elements que caracteritzen el paisatge industrial solen estar repartits pel territori a tocar de les ciutats, on es formen polígons industrials.

2. Explica per quines causes la indústria s'ha traslladat des de l'interior de les ciutats a la perifèria.

La mineria

L'activitat a les mines i a les pedreres modifica molt l'entorn. Se n'extreuen minerals i roques que s'utilitzen com a primera matèria en la indústria i en la construcció.

La contaminació

La indústria és un dels contaminants més importants del planeta a causa de l'emissió de fum i de gasos i la gran quantitat de residus que genera.

Els polígons industrials

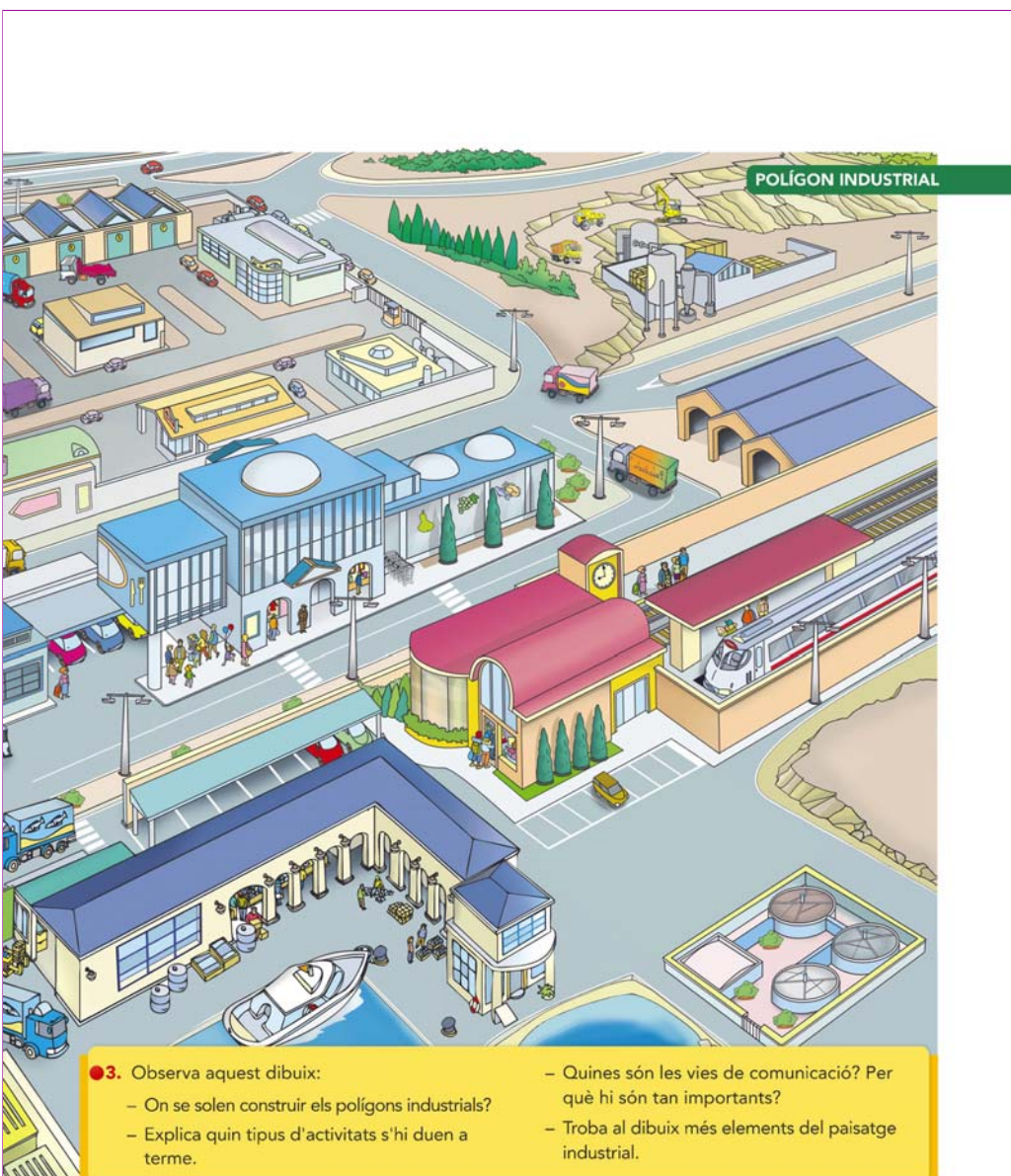
Les fàbriques, els tallers, els magatzems, etc. se solen situar als afores de les ciutats, on formen polígons industrials que ocupen grans extensions de terreny i han de disposar de bones comunicacions.

28 Tema 2

	DIMENSIO	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	INDICADORS
ÀMBIT CONEIXEMENT DEL MEDI	Món actual	1. Plantejar-se... 2. Interpretar... 3. Interpretar... 4. Analitzar...	Consulteu la Gradació

COMPETÈNCIA	INDICADORS	TASQUES I ACTIVITATS
COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA	Comprendre el contingut del text i identificar-ne els elements clau. Descriure determinats elements utilitzant el vocabulari de l'àrea.	Llegir, comprendre i contestar a les preguntes de comprensió lectora. Act. 1 Descriure un polígon industrial a partir dels elements que el caracteritzen. Act. 3
TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ I COMPETÈNCIA DIGITAL	Interpretar i utilitzar diversos tipus de codis i llenguatges.	Observar i entendre els elements representats en un dibuix d'un polígon. Act. 3
AUTONOMIA I INICIATIVA PERSONAL	Reflexionar sobre un tema per elaborar-ne una opinió raonada.	Justificar la importància de les vies de comunicació per a un polígon. Act. 3
APRENDRE A APRENDRE	Analitzar situacions establint-hi relacions de causa a efecte.	Entendre les causes del trasllat de la indústria a la perifèria. Act. 2

Tema 2 29

NAVEGUEM PER TICHING

- <http://www.tiching.com/728834> – Mostrarem als alumnes aquesta imatge que ens permet visualitzar un paisatge industrial.

A continuació demanarem als alumnes que l'analitzin i preguntarem:

- Quins elements pots identificar a la imatge que facin que sigui un paisatge industrial? Per què?
- On creus que està situat?

LLIBRE DIGITAL

- **Activitats autocorrectives** que l'alumnat podrà resoldre individualment i comprovar si les solucions són correctes.
- **Activitats obertes** que l'alumnat podrà solucionar i el professor o professora corregirà posteriorment.

ser una llotja de peix, des de la qual es distribueix el peix a d'altres llocs.

A la dreta, hi podem veure l'estació de tren.

Des de l'estació de tren, creuem pel pas de vianants, i al centre de la il·lustració trobem un edifici que disposa d'un mercat, restaurant i també un pàrquing.

En el següent, i últim pla del dibuix, a la dreta, trobem la fàbrica, en la qual hi ha alguns camions i una excavadora.

A l'esquerra, hi ha un espai en el qual hi ha naus on els camions emmagatzemen la mercaderia i un recinte destinat a oficines.

Activitats de reforç

1. Els alumnes respondran la pregunta següent:

- a) *De quina forma transformen les indústries un paisatge natural?*

Solució.

- a) Les indústries transformen un paisatge natural perquè es construeixen fàbriques i tallers per elaborar els productes i naus per emmagatzemar-los.

Es construeixen vies de comunicació, carreteres, autopistes, vies de ferrocarril, etc. per transportar les primeres matèries fins a les fàbriques i distribuir els productes.

Es construeixen també conduccions de gas, electricitat, petroli, etc., per transportar l'energia que necessiten les màquines.

Activitats d'ampliació

1. Els alumnes respondran la pregunta següent:

- a) *Quins gran problema genera l'activitat industrial?*

Solució.

- a) El gran problema que genera l'activitat industrial és la contaminació, a causa de l'emissió de fums i gasos, i també a la gran quantitat de residus que genera.

Orientacions didàctiques

- Identificarem les principals característiques dels paisatges urbans.

A través del dibuix d'una ciutat, reconeixem i descriurem els principals elements que formen part del paisatge urbà.

Solucions de les activitats

1. Resposta personal.

A manera d'exemple, les diferències entre un poble i una ciutat són:

- **Poble en un medi rural.** És un espai més o menys petit, on la població viu dedicada al treball agrari.

Els elements del paisatge són els prats, els camps, granges, cases de camp, camins, etc.

- **Ciutat en un medi urbà.** Té uns elements que la caracteritzen:

Edificis en què viuen els habitants de la ciutat.

Edificis emblemàtics, com ara ajuntaments, esglésies, palaus, castells, etc.

Carrers, avingudes, places, que formen tot l'entramat urbà. També parcs, jardins, monuments, etc.

La ciutat es pot dividir en diferents parts: casc antic, eixample i perifèria.

- 2. Els principals elements que caracteritzen el que és un espai urbà són:

- Tenir un elevat nombre d'habitants, superior als 10000 hab.
- Presència d'una gran quantitat d'infraestructures, dels mitjans de transport i de les activitats de negoci i les comercials.

- Una població que treballa majoritàriament en la indústria o en els serveis.

Diem que l'espai urbà és el més humanitzat de tots perquè està totalment construït per l'ésser humà.

- 3. Activitat personal. A manera d'exemple.

- El centre històric de la ciutat, es localitza en el centre de la il·lustració, dintre dels murs de la ciutat.

4 Els paisatges urbans

S'anomenen paisatges urbans els que formen pobles i ciutats.

1 Elements d'una ciutat

Les ciutats tenen en comú una sèrie d'elements que les caracteritzen:

- Els **edificis** on viuen i treballen els habitants de la ciutat. N'hi ha que són **emblemàtics** o importants per a la ciutat, com l'ajuntament, esglésies, palaus, castells, etc.
- Els **carrers**, les **avingudes** i les **places** que formen l'entramat urbà. També hi ha parcs, jardins i monuments commemoratius.
- Les diverses **zones** de la ciutat:
 - El centre o **nucli antic**, de carrers estrets.
 - L'**eixample**, amb amples avingudes.
 - La **perifèria**, amb indústries i edificis alts.

1. Com definiries la localitat on vius: com un poble en un medi agrari o una ciutat en un medi urbà? Raona la resposta i explica quines diferències hi ha entre l'un i l'altre.

2 La ciutat configura el paisatge urbà

Les ciutats són els paisatges més humanitzats que existeixen perquè estan totalment construïdes per l'ésser humà.

Les característiques principals que defineixen un espai urbà o ciutat són:

- Tenir un nombre elevat d'habitants, superior a 10000.
- La presència d'una gran quantitat d'infraestructures, de mitjans de transport i d'activitats de negocis i comercials.
- Una població que treballa majoritàriament en la indústria o en els serveis.

2. Què caracteritza l'espai urbà? Per què diem que és el més humanitzat de tots?

El plànol

Els pobles i les ciutats es representen mitjançant un plànol urbà. Un plànol és una representació gràfica i a escala de tots els elements que conté i de la seva localització i emplaçament.

El subsòl

Sota els carrers s'hi amaguen una sèrie d'elements que són imprescindibles per al funcionament de les ciutats.

Els més importants són les conduccions d'aigua potable i de gas, el clavegueram, la xarxa elèctrica i de telèfon, el ferrocarril metropolità...

3. Observa el dibuix de la ciutat:

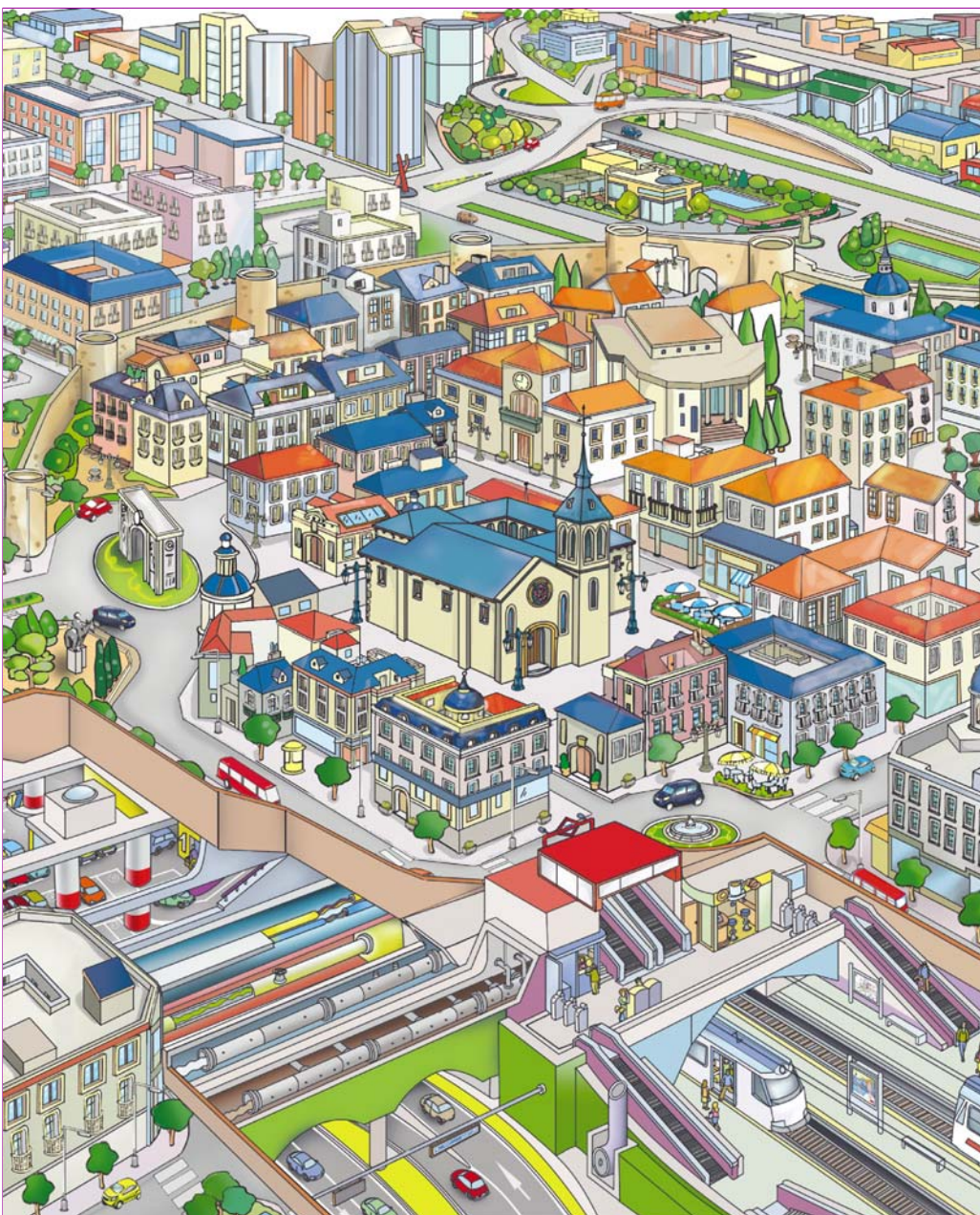
- Localitza-hi la part que es considera el centre històric. Descriu com són els carrers i els edificis singulars que hi ha.
- Identifica-hi els barris perifèrics. En què es diferencien del centre?
- Fixa't en el subsòl i digues el nom de tots els elements que passen per sota dels carrers i quina utilitat tenen.

4. Què és el plànol d'una ciutat? Per què l'utilitzem?

30 Tema 2

	DIMENSIO	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	INDICADORS
ÀMBIT CONEIXEMENT DEL MEDI	Món actual	1. Plantejar-se... 2. Interpretar... 3. Interpretar... 4. Analitzar...	Consulteu la Gradació

COMPETÈNCIA	INDICADORS	TASQUES I ACTIVITATS
COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA	Comprendre el contingut del text i identificar-ne els elements clau. Descriure determinats elements utilitzant el vocabulari de l'àrea	Llegir, comprendre i contestar les preguntes sobre un text que caracteritza el paisatge urbà. Act. 2 Definir la pròpia localitat a partir dels trets que la caracteritzen i els que no la caracteritzen. Act. 1 Explicar què és un plànol i la utilitat que té. Act. 4
TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ I COMPETÈNCIA DIGITAL	Interpretar i utilitzar diversos tipus de codis i llenguatges.	Observar i entendre els elements representats en un dibuix d'un a ciutat. Act. 3
AUTONOMIA I INICIATIVA PERSONAL	Reflexionar sobre un tema per elaborar-ne una opinió raonada.	Justificar el tipus de localitat on es viu a partir de la comparació amb diversos medis. Act. 1

En aquesta zona, hi ha una església i darrere d'ella un edifici amb un rellotge en la seva façana que podria tractar-se de l'Ajuntament.

Al costat de l'Ajuntament hi ha una construcció que sembla ser un teatre o sermblant.

Si ens apropem als murs de l'antiga ciutat, observem que les cases estan molt juntes i els carrers no estan ben definits.

- Els barris perifèrics es troben a l'altre costat, de l'antiga muralla de la ciutat.

En aquests barris, els edificis s'han construït, a ambdós costats, d'una avinguda principal. D'una manera ordenada s'han construït carrers més amples.

- Els elements que estan a sota dels nostres carrers són:
 1. Conduccions d'aigua potable i gas.
 2. Conduccions del clavequeram.
 3. Conduccions de la xarxa elèctrica i telefònica.
 4. Transports, com el metropolità i el tren.
- 4. El plànol de la ciutat és una representació gràfica i a escala, de tots els elements que conté, així com de la seva localització i emplaçament.

El plànol de la ciutat l'utilitzem per orientar-nos.

NAVEGUEM PER TICHING

- <http://www.tiching.com/681952> – Mostrarem aquesta imatge d'un plànol de la ciutat de Sitges i recordarem als alumnes que un plànol és una representació gràfica i a escala de tots els elements que conté una població.

A continuació els demanarem que localitzin elements com ara una avinguda, una plaça, un parc, un monument, l'ajuntament, l'hospital, un museu, etc.

També poden indicar quines zones corresponen al nucli, antic i a l'eixample.

LLIBRE DIGITAL

- *Activitats autocorrectives* que l'alumnat podrà resoldre individualment i comprovar si les solucions són correctes.
- *Activitats obertes* que l'alumnat podrà solucionar i el professor o professora corregirà posteriorment.

Activitats de reforç

1. Respon aquestes preguntes:

- a) *Per què diem que la ciutat és un paisatge construït?*
- b) *En quines activitats penses que treballen els habitants d'una ciutat?*

Solució. Resposta personal.

ANOTACIONS

Orientacions didàctiques

- Analitzarem quines activitats humanes contaminen les ciutats i deterioren el medi ambient.
- Proposarem mesures concretes per evitar o pal·liar la contaminació a les ciutats.

Solucions de les activitats

- Algunes de les activitats humanes que contaminen les ciutats i el medi ambient són:
 - La gran circulació de vehicles a les ciutats suposa un gran consum de gasolina, i per tant, la contaminació del medi ambient.
 - La utilització de calefaccions i aire condicionat que utilitzem per escalfar i refredar els nostres habitatges, consumeix una gran quantitat d'energia.
 - La construcció d'edificis, per habitatges i altres utilitzacions, en moltes ocasions, no ha deixat espai per a les zones verdes.
 - Tones de residus sòlids són generats diàriament pels habitants de la ciutat. Aquests han de ser recollits i reciclats perquè contaminin el menys possible.
 - Aquestes són algunes mesures perquè les nostres ciutats no estiguin tan contaminades:
 - Posar restriccions al trànsit i la circulació de vehicles.
 - Fomentar l'ús del transport públic i que aquest tipus de transport sigui menys contaminant.
 - Afavorir la utilització de la bicicleta.
 - Facilitar l'adquisició de vehicles elèctrics.
 - Reduir el consum de calefacció i aire condicionat.
 - Aïllar bé els habitatges.
 - Instal·lar aparells eficients que consumeixin poca energia.
 - Realitzar un consum responsable per no generar tants residus sòlids.
- Per això posarem en pràctica l'anomenada regla de les tres R: reduir, reutilitzar i reciclar.

5 Descobreixo...

Què són les ciutats ecològiques

Les ciutats apleguen un gran nombre d'habitants i concentren moltes activitats econòmiques. Per això la contaminació urbana és molt elevada.

Podem tenir unes ciutats més respectuoses amb el medi ambient?

Què contamina les ciutats?

La gran circulació de vehicles a les ciutats comporta el consum d'una gran quantitat de gasolina i la contaminació del medi ambient.

Mantenir les cases calentes a l'hivern i fresques a l'estiu consumeix molta energia en calefacció i aire condicionat.

Els habitants de les ciutats generen diàriament tones de residus sòlids, que s'han de recollir i s'han de reciclar perquè contaminin tan poc com sigui possible.

A moltes ciutats la construcció d'edificacions per a habitatges i altres usos no ha deixat espai per a zones verdes.

1. Per mitjà d'imatges explica de quina manera les activitats humanes contaminen les ciutats i deterioren el medi ambient.

2. Quina solució creus que es podria proposar perquè a les nostres ciutats no hi passés el que es veu a les fotografies?

32 Tema 2

	DIMENSIO	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	INDICADORS
ÀMBIT CONEIXEMENT DEL MEDI	Món actual	1. Plantejar-se... 2. Interpretar... 3. Interpretar... 4. Analitzar... 5. Valorar...	<i>Consulteu la Gradació</i>
	Salut i equilibri...	8. Prendre...	
	Tecnologia i vida...	9. Utilitzar...	
	Ciutadana	11. Adoptar...	

COMPETÈNCIA	INDICADORS	TASQUES I ACTIVITATS
COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA	Descriure determinats elements utilitzant el vocabulari de l'àrea. Construir un discurs ben estructurat, coherent i cohesionat.	Explicar què és un ecobarri i quina finalitat té. Act. 3 Exposar les activitats humanes que contaminen l'entorn. Act. 1
AUTONOMIA I INICIATIVA PERSONAL	Identificar i assumir conductes i valors positius.	Proposar solucions per millorar els problemes de les ciutats. Act. 2
TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ I COMPETÈNCIA DIGITAL	Interpretar i utilitzar diversos tipus de codis i llenguatges.	Identificar en una imatge els elements que permeten reduir la contaminació medioambiental. Act. 4

Una alternativa possible: els ecobarris

- ✓ En algunes ciutats del món, i també d'Espanya, es construeixen els anomenats barris ecològics o ecobarris, que intenten ser més respectuosos amb el medi ambient.
- ✓ Tenen com a objectiu crear barris que combinin espais verds i construccions, que estalviïn energia i aigua i que generin pocs residus o els reciclin per contribuir a protegir el medi ambient.

Ecobarri de Vauban a la ciutat alemanya de Friburg.

Els **habitatges** utilitzen energia solar i estan molt ben aïllats per no malgastar energia. També recullen l'aigua de la pluja per regar.

S'hi mantenen **espais verds** i l'**arbrat**, que ajuden a renovar l'oxigen de l'aire.

Els **residus** es recullen d'una manera selectiva per reciclar-los.

Per **desplaçar-se** faciliten el transport públic i les bicicletes. El transport en cotxe hi està restringit.

3. Defineix amb paraules teves què és un ecobarri i explica quin propòsit té.
4. Mira la imatge i explica quines actuacions es fan en aquest barri d'una ciutat per reduir-ne la contaminació i contribuir a millorar el medi ambient.
5. En quins aspectes ha millorat la vida diària dels habitants?

6. Tots podem contribuir a millorar l'entorn de les nostres ciutats. Fes una llista de cinc actuacions que puguis fer tu o la teva família per estalviar energia i millorar la qualitat de vida de la teva localitat. Per exemple:
 - No deixeu les finestres obertes si teniu encesa la calefacció.

Tema 2 33

Reduir el consum. Per exemple, amb productes amb menys embolcalls, reduir la utilització de paper alumini, etc.

Reutilitzar. És necessari reutilitzar les coses. Per exemple utilitzant ampolles de vidre retornable.

Reciclar els envasos de vidre, plàstic, cartró, etc., per tornar a utilitzar-los convertits en altres objectes o nous envasos.

4. És necessari introduir espais verds que millorin l'aire i la qualitat de vida dels habitants de les ciutats.

3. L'ecobarri és una zona urbana que pretén ser respectuosa amb el medi ambient.

El seu objectiu és combinar construccions i espais verds, estalviar energia i aigua, generar pocs residus i reciclar, i així contribuir a la protecció de l'entorn natural.

4. Les actuacions que es porten a terme en aquest barri són:
 - En els habitatges utilitzen energia solar i estan ben aïllats per no malbaratar energia.
 - Hi ha espais verds i amb arbres que ajudin a renovar l'oxigen de l'aire.
 - Els residus són recollits de forma selectiva per al seu reciclatge.
 - Per als desplaçaments es facilita el transport públic i la bicicleta.

5. Resposta personal.

6. Activitat personal.

NAVEGUEM PER TICHING

- <http://www.tiching.com/728836> – Mirarem aquest vídeo sobre el projecte de creació d'una ciutat ecològica. Masdar, la primera ciutat ecològica del món, és una futura ciutat ecològica ubicada als Emirats Àrabs. Comentarem el que hem vist amb preguntes com ara:

- Què és una ciutat ecològica? Quines mesures prendran perquè sigui una ciutat sostenible?
- Creus que és possible la creació d'aquest tipus de ciutats?

LLIBRE DIGITAL

- **Activitats autocorrectives** que l'alumnat podrà resoldre individualment i comprovar si les solucions són correctes.
- **Activitats obertes** que l'alumnat podrà solucionar i el professor o professora corregirà posteriorment.

ANOTACIONS

Orientacions didàctiques

■ L'apartat de repàs permetrà que els alumnes revisin els continguts treballats en els diferents apartats:

- Un esquema ordena visualment els diferents tipus de paisatges que han aparegut al llarg de la unitat.
- Es repassen les característiques singulars de cadascun dels tipus de paisatge per tal d'ajudar als alumnes a reforçar els continguts del tema.
- Es comparen imatges per ajudar als alumnes a distingir els paisatges.

Solucions de les activitats

1. Activitat personal.

Abans que els alumnes comencin a copiar en els seus quaderns, aprofitar-nos l'activitat per repassar breument els conceptes que apareixen al mapa.

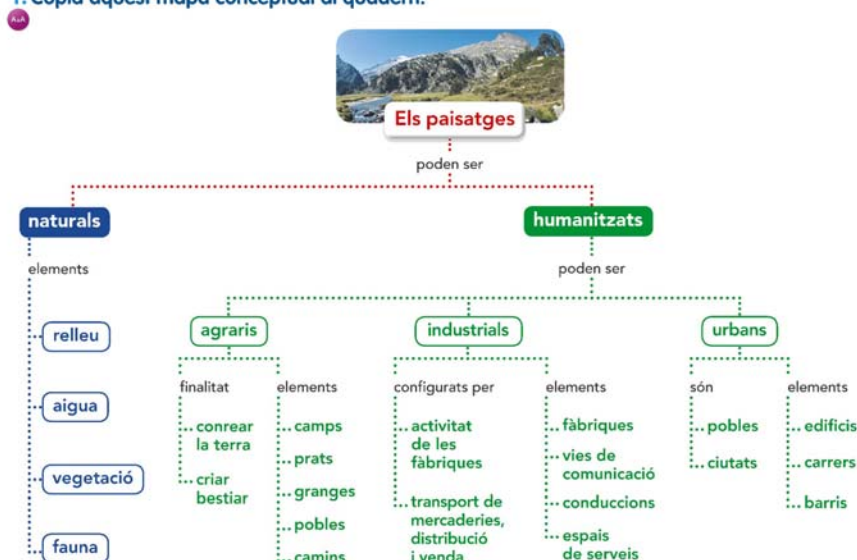
Animarem a tots els alumnes a participar.

2. Els alumnes hauran de copiar i completar les frases de la manera següent:

- Els paisatges naturals són els que no han estat modificats per l'home. Els elements principals són: el *relleu*, l'*aigua*, la *vegetació* i la *fauna*.
- Els paisatges *humanitzats* són el resultat de les activitats de l'ésser humà en el paisatge natural.
- Els paisatges *agraris* són aquells que l'ésser humà ha transformat per conrear la terra i *criar bestiar*.
- Els paisatges *industrials* es caracteritzen per la presència de *fàbriques*, *vies de comunicació*, *conduccions* i espais de serveis.
- Els pobles i les ciutats són paisatges *urbans*, molt humanitzats perquè estan totalment *modificats*.
- La contaminació és molt elevada a les ciutats, que apleguen *un gran nombre d'habitants* i

Repaso el que he après

1. Copia aquest mapa conceptual al quadern.

2. Copia-ho al quadern i completa-ho.

- Els paisatges naturals són els que no han estat modificats per l'home. Els elements principals són: el relleu, l'aigua, la vegetació i la fauna.
- Els paisatges humanitzats són el resultat de les activitats de l'ésser humà en el paisatge natural.
- Els paisatges agraris són aquells que l'ésser humà ha transformat per conrear la terra i criar bestiar.
- Els paisatges industrials es caracteritzen per la presència de fàbriques, vies de comunicació, conduccions i espais de serveis.
- Els pobles i les ciutats són paisatges urbans, molt humanitzats perquè estan totalment modificats.
- La contaminació és molt elevada a les ciutats, que apleguen un gran nombre d'habitants i

3. Omple el quadre.

Copia i completa el quadre següent al quadern:

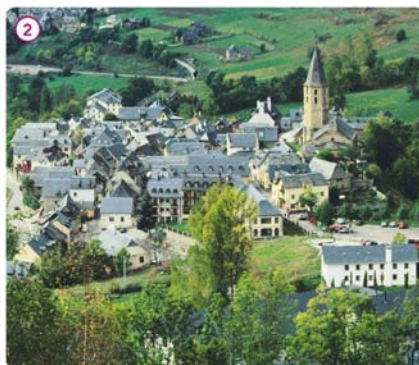
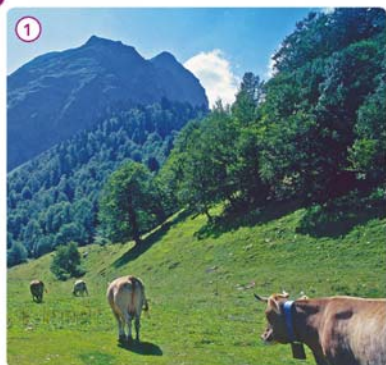
	Paisatges naturals	Paisatges agraris	Paisatges industrials	Paisatges urbans
Resultat de...	...	...	...	...
Elements	...	...	...	...

34 Tema 2

	DIMENSIO	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	INDICADORS
ÀMBIT CONEIXEMENT DEL MEDI	Món actual	1. Plantejar-se... 3. Interpretar... 4. Analitzar	Consulteu la Gradació

COMPETÈNCIA	INDICADORS	TASQUES I ACTIVITATS
COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA	Construir un discurs ben estructurat, coherent i cohesionat.	Explicar les diferències entre dos paisatges. Act. 4
APRENDRE A APRENDRE	Utilitzar i interioritzar tècniques i hàbits d'estudi. Completar dades o paraules que falten en un text. Establir equivalències o paral·lelismes entre elements.	Copiar l'esquema dels conceptes treballats a la unitat. Act. 1 Assimilar continguts sobre els paisatges completant frases. Act. 2 Caracteritzar paisatges a partir de les diferències. Act. 4 i 5
AUTONOMIA I INICIATIVA PERSONAL	Autoevaluar els resultats dels processos d'aprenentatge i creació personal	Observar les diferències entre els paisatges i dibuixar-ne un croquis per cadascun d'ells. Act. 5
CULTURAL I ARTÍSTICA	Aplicar criteris de creativitat en l'elaboració de dibuixos.	Dibuixar el croquis d'un paisatge d'una imatge. Act. 5

● 4. Observa les imatges d'aquests paisatges i compara-les.

- Quina diferència fonamental pots establir entre aquests dos paisatges?
- Enumera les modificacions que ha introduït l'ésser humà al paisatge (2).
- Quines activitats humanes han promogut l'alteració d'aquest paisatge?
- A quin dels dos paisatges deu ser més alta la contaminació? Per què?

JUGANT TAMBÉ S'APRÈN

● 5. Busca-hi les diferències i dibuixa'n un croquis.

- Observa atentament els dos paisatges i descobreix les set diferències que hi ha entre tots dos.

- Sense mirar les fotografies dibuixa en un paper el croquis d'aquest paisatge i identifica-hi els diversos elements que hi surten. Quin tipus de paisatge és?

Tema 2 35

NAVEGUEM PER TICHING

- <http://www.tiching.com/728838> – Mirarem aquest vídeo on podem veure una simulació en 3D que mostra un recorregut per un polígon industrial.

Ens servirà per recordar què és un polígon industrial i repassar el que hem après: on se solen construir, quin tipus d'activitats s'hi duen a terme i quins són els elements que els formen.

LLIBRE DIGITAL

- Activitats autocorrectives** que l'alumnat podrà resoldre individualment i comprovar si les solucions són correctes.
- Activitats obertes** que l'alumnat podrà solucionar i el professor o professora corregirà posteriorment.

concentren *moltes activitats econòmiques*. Per reduir-ne la contaminació es construeixen *barris ecològics*.

3. Completarem el quadre de la manera següent:

- Paisatges naturals:** resultat de la natura / elements: muntanyes, valls, rius, llacs, mars, arbres, plantes, fauna, etc.
- Paisatges agraris:** resultat de l'explotació agrícola / elements: camps, prats, granges, pobles, camins, etc.
- Paisatges industrials:** resultat de les activitats de les fàbriques i el transport i distribució de mercaderies/elements: fàbriques, vies de comunicació, conduccions, espais de serveis, etc.
- Paisatges urbans:** resultat de la construcció de pobles i ciutats / elements: edificis, carrers, places, parcs, jardins, monuments, etc.

4. Respondrem les preguntes de la manera següent:

a) La fotografia 1, és un paisatge natural. La fotografia 2 és un paisatge humanitzat.

b) Al paisatge 2, s'ha construït un poble, camins, camps de conreu.

c) La modificació del paisatge ha estat el resultat d'activitats, com l'agricultura i també la ramaderia.

d) Hi ha més contaminació en el paisatge del poble. Les activitats econòmiques provoquen contaminació.

5. Activitat personal.

ANOTACIONS
